

V Trnave dňa 02.09.2019

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu JUDr. Ondreja Laciaka, PhD. s názvom "Právo na obhajobu a jeho podoby v trestnom konaní".

Rozhodnutím dekana Právnickej fakulty UK som bol vymenovaný za oponenta habilitačnej práce JUDr. Ondreja Laciaka, PhD. s názvom "Právo na obhajobu a jeho podoby v trestnom konaní". Na základe preštudovania práce podávam nasledovný oponentský posudok.

Posudzovaná habilitačná práca má za cieľ zanalyzovať aplikáciu a niektoré podoby realizácie práva na obhajobu v trestnom konaní reflektujúc právny poriadok Slovenskej republiky, právo Európskej únie, ale aj rozhodovaciu činnosť súdov a právne doktríny, ktoré často subjekty aplikačnej praxe dostatočne nepoznajú.

Spravodlivosť trestného procesu je podmienená spravodlivým prerokovaním trestnej veci, ktoré sa prejavuje najmä v dodržaní zásady rovnosti zbraní, t. j. zásady, že každá strana v procese musí mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu oproti protistrane. Z procesných práv je právo na obhajobu nepochybne jednou z najviac diskutovaných otázok z hľadiska uplatňovania a ochrany základných ľudských práv a občianskych slobôd. Preto adekvátnym a dostatočným garanciam tohto práva je zo strany Európskej únie venovaná značná pozornosť, o čom svedčia nielen prijaté európske normy a ich implementácia v právnych poriadkoch členských krajín Európskej únie ale aj vytvorenie Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktorom možno vymáhať zabezpečenie práva na obhajobu ako základného procesného práva obvineného v trestnom konaní.

Garancie procesného práva obvineného na obhajobu v trestnom konaní v rámci Európskej únie vychádzajú zo základných procesných práv obžalovaného v trestnom konaní. V zmysle čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je obvinenému garantované právo mať primeraný čas a možnosti na prípravu

svojej obhajoby, obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Z práva obvineného na obhajobu vyplýva potreba rešpektovať jeho ďalšie práva ako je právo mlčať, právo neobviňovať seba samého, právo byť prítomný na prerokovaní svojej veci, právo informovať tretiu osobu o obmedzení osobnej slobody a pod.

Obvinený má právo na právnu radu čo najskôr a počas celého konania, ak si ju želá a to bez zbytočného odkladu, resp. má právo dostať právnu radu skôr, než odpovie na otázky v súvislosti s obvinením. Právo na právnu radu má zahrňovať právo obvineného poradiť sa so svojim právnikom v súkromí (dokonca aj vtedy, ak sa z bezpečnostných dôvodov vyžaduje, aby bol v policajnej väzbe), pričom jeho konverzácia s právnikom zostane úplne dôverná.

Ďalším právo tvoriace právo na obhajobu je právo obvineného na prístup k všetkým materiálom, ktoré súvisia s trestným konaním, a to aj prostredníctvom svojho právnika. Právnik musí mať prístup k celému spisu, a to v dostatočnom časovom predstihu, aby mohol pripraviť obhajobu. Obvinený má právo na zabezpečenie toho, že jeho právnik je informovaný o vývoji v trestnom konaní, a že bude prítomný na výsluchu a že bude klásť otázky počas prípravného konania alebo počas samotného konania pred súdom.

Právo obvineného na obhajobu zahŕňa aj jeho právo odmietnuť právnu radu alebo obhajovať sa sám v trestnom konaní. Napriek tomuto právu európske garancie vyžadujú, aby sa určitým obvineným zabezpečila ponúkla právna rada, aj keď túto odmietajú. Dôvodom je tu zabezpečenie spravodlivosti trestného konania.

Na posilnenie právo na obhajobu sa navrhuje, aby procedurálne lehoty v trestnom konaní nezačali plynúť, pokiaľ nebol informovaný právnik bez ohľadu na to, či obvinený bol už upovedomený skôr.

Habilitačná práca je prehľadne členená do šiestich základných častí, doplnených úvodom a záverom, zoznamom použitej literatúry a zoznamom použitých skratiek. Habilitant správne vychádzal pri spracovaní zadanej témy z vymedzenia základných otázok práva obvineného na obhajobu v trestnom konaní, ako predpokladu rozobratia práva na obhajobu v jednotlivých štádiách trestného konania.

V práci je venovaná pozornosť právnym základom práva na obhajobu, realizácii tohto práva v štádiu predsúdnom, v konaní na súde ale aj vo vykonávacom konaní. Pozitívne treba hodnotiť, že sa habilitant pokúsil rozobrať aj právo na obhajobu obvinenej právnickej osoby v rámci uplatňovania trestnej zodpovednosti právnických osôb.

Hoci je práca pomerne málo rozsiahla (116 strán), treba pozitívne hodnotiť snahu habilitanta o dosiahnutie určitej komplexnosti spracovania danej problematiky. Ku kvalite habilitačnej práce nepochybne prispela dobrá práca habilitanta s odbornou zahraničnou literatúrou a najmä s množstvom prameňov tzv. trestného práva Európskej únie.

Je zrejmé, že JUDr. Ondrej Laciak, PhD. si zvolil pre spracovanie habilitačnej práce tému vysoko aktuálnu z hľadiska ďalšieho smerovania vývoja trestného konania na Slovensku. Možno sa tiež stotožniť s konštatovaním habilitanta, že slovenská právna úprava práva na obhajobu v tej najvšeobecnejšej rovine je na uspokojivej úrovni a pri dôslednom dodržiavaní jednotlivých právnych noriem by mali byť procesné práva obvinenej osoby garantované.

V rámci obhajoby habilitačnej práce by sa habilitant mohol vyjadriť k otázke európskych štandardov zabezpečenia práva na obhajobu v trestnom konaní.

Záver:

Jednoznačne možno konštatovať, že habilitačná práca JUDr. Ondreja Laciaka, PhD. s názvom "Právo na obhajobu a jeho podoby v trestnom konaní" je spracovaná po formálnej a obsahovej stránke na požadovanej úrovni na tento druh práce. Vzhľadom na doterajšie pôsobenie uchádzača v oblasti pedagogickej ako aj vedeckej **odporúčam**, aby po úspešnej obhajobe bola udelená menovanému vedecko-pedagogická hodnosť docent vo vednom odbore 3-4-7 trestné právo.

prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc.